

Po stopách židovské kultury

Stanoviště č. 1: Davidova hvězda

Nejznámějším židovským symbolem je Davidova hvězda. Skládá se z geometrických tvarů. Z jakých? Dokážete si vybrat ten správný?

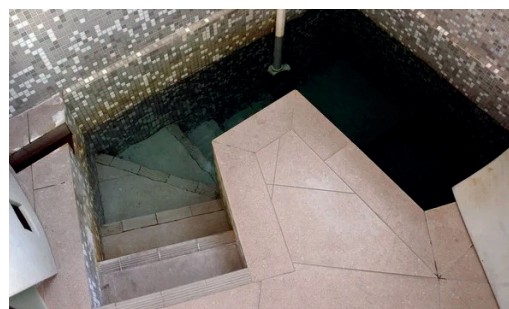
Až hvězdu složíte dohromady, zamyslete se nad tím, kolik prostorů tam vznikne. Pojďme si to společně spočítat. Vidíte jich sedm?

Co může tato sedmička znamenat?

- a) sedm divů světa b) sedm dní v týdnu c) sedm statečných samurajů

Stanoviště č. 2: Mikve

Mikve je tradiční židovská lázeň. Je tvořena nádrží s přírodní vodou a slouží k rituálnímu očištění lidí nebo věcí. Mikve by měla být dost hluboká, aby umožnila dospělému člověku úplně se ponořit. Jak často a při jaké příležitosti lidé mikve využívají? To je různé. Mikve může sloužit například pro rituální očištění před začátkem *šabatu* nebo po porodu.

Rozdělíme vás na 2 skupiny. Vaším úkolem bude přenést veškerou vodu z kyblíku do společné nádoby zde. Kyblík musí zůstat na místě. Na přenos vody můžete použít jedině lžíci. Musí se zapojit všichni ve skupině.

Stanoviště č. 3: Tradiční židovský svícen menorá

Který z těchto svícnu patří do židovské kultury a kam patří ty ostatní?

Může mít buď 7, nebo 9 ramen. Sedm ramen na svícnu představuje 7 dní stvoření světa. Svíčky na devítirameném svícnu zapalují židé během svátku světel, *chanuky*. Tento svátek se slaví ke konci prosince a trvá 8 dní. Každý večer je zapáleno vždy o jednu svíčku více než den předchozí – první večer jedna svíčka, druhý večer dvě svíčky a tak dále, až jich poslední večer hoří všech osm. A co ta devátá, osamocená svíčka?

Stanoviště č. 4: Židovský hřbitov

Všimněte si, jak vypadají hroby na tomto hřbitově a co na nich můžeme najít. Na některých hrobech něco leží. Co? Projděme společně hřbitovem a vy si také můžete všimnout, že na některých hrobech jsou nějaké znaky. Můžete je nakreslit na papír?

Historické židovské náhrobky jsou nápadně používanými symboly a výzdobou. Bývají to nejčastěji symboly potomků jednotlivých

starožidovských rodů (žehnající ruce, konvice s mísou), Davidova hvězda nebo koruna, dále znamení symbolizující zaměstnání zemřelého (např. nůžky, lékařská pinzeta, kniha) nebo podoby zvířat symbolizující jeho jméno (např. lev, jelen, ryba, ptáci). Židé pokládají na hroby kamínky na znamení toho, že se za zemřelé modlí.

Žižkovský židovský hřbitov sloužil k pohřbívání zemřelých od roku 1787, kdy přestal být používán Starý židovský hřbitov v Praze-Josefově, do konce 19. století. Pohřebiště bylo původně i na místě, kde nyní stojí vysílač.

Stanoviště č. 5: Stolpersteine

Židé byli v historii často pronásledováni. Jak jste už asi slyšeli, za druhé světové války byli židé systematicky zabíjeni, zemřelo jich kolem 6 milionů. V Praze, podobně jako v dalších evropských městech, můžete někdy při pohledu na chodník spatřit takzvané **kameny zmizelých**. Připomínají osudy lidí, kteří byli za druhé světové války zavražděni v koncentračních táborech, vyhnáni ze svých domovů nebo dohnáni k sebevraždě. Ve velké většině případů se jednalo právě o osoby židovského původu. Kameny se nacházejí před posledním místem pobytu obětí.

Stanoviště č. 6: Košer

Víte, co znamená, když někdo řekne „je to **košer**“? Košer je hebrejské slovo a znamená to „správné“ nebo také „v pořádku“. Košer potraviny jsou potraviny, které by měli židé správně jíst podle židovské Bible. Třeba takového jelena, krávu nebo zebra si k obědu uvařit můžou, protože se jedná o sudokopytníky. Kuřata, kachny a husy jsou také v pořádku, ale pozor na orla nebo na pštrosa! Záleží ale také na způsobu přípravy nebo kombinaci jídel. Nikdy by například nemělo dojít k míchání masa a mléčných výrobků.

Stanoviště č. 7: Zed' nářků a svitky s přáním

Znáte nějaké stavby související se židovskou vírou nebo kulturou? Víte, jak se nazývají židovské modlitebny, tedy stavby, kde se židé společně modlí? Na obrázku je ta nejznámější pražská, víte, jak se jmenuje?

Jedním z úplně nejposvátnějších míst je ale pro židy **Zed' nářků** v Jeruzalémě. Název připomíná smutek židů nad zničením jeruzalémského chrámu římským vojskem v roce 70 našeho letopočtu. Po tomto ničení zůstala stát právě tato zed'. Ke zdi přichází mnoho (nejen židovských) poutníků z celého světa, aby zde vyslovili své modlitby. To bývá mnohdy provázeno zvykem, při kterém je modlitba napsaná na papírovém lístku vsunuta mezi kameny zdi.

Zastavme se tady a představme si, že toto je naše Zed' nářků. Vezměte každý kousek papíru a zkuste na něj napsat vaše nejtajnější a nejsilnější přání. Papír srolujte do ruličky a strčte mezi kameny zdi. Když si něco přejeme opravdu upřímně a silně, naše přání může být vyslyšeno. Třeba tomu tak bude i teď.

Stanoviště č. 8: Pesach

Je jedním z nejdůležitějších židovských svátků. Přezdívá se mu „svátek jara“, „čas svobody“ nebo také „svátek nekvašených chlebů“. A proč? Slaví se na jaře a připomíná osvobození z otroctví a cestu ke svobodě, o níž je vyprávěno v Bibli. Tato cesta prý byla tak rychlá, že židům nestačilo vykynout těsto připravené k pečení chleba. Upekli proto chléb z těsta nevykvašeného – takzvané macesy.

Stanoviště č. 9: Horah

Hurá! Je čas tancovat! Horah je tradiční židovský tanec, lidé jej tancují na svatbách nebo při jiných radostných oslavách. Tempo je na vás, tak si stoupněte hezky do kruhu, pravou ruku dejte dlaní nahoru, levou ruku dlaní dolů a jdeme na to!